

Прехранбена индустрија
„ВИТАМИНКА“ А.Д.
Бр. 05 - 927/7
Прилеп, 26.04 2016 год.

Консолидирани финансиски извештаи и
Извештај на независните ревизори

Витаминка а.д., Прилеп и подружници

31 декември 2015 година

Витаминка а.д., Прилеп и подружници

Содржина

	Страна
Извештај на независните ревизори	1
Консолидиран извештај за финансиската состојба	3
Консолидиран извештај за сеопфатната добивка	4
Консолидиран извештај за промените во капиталот	5
Консолидиран извештај за паричните текови	6
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	7
Прилози	

Извештај на независните ревизори

До Раководството и Акционерите на
Матичното Друштво - Витаминка а.д., Прилеп

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Извршивме ревизија на придружните консолидирани финансиски извештаи на Витаминка а.д Прилеп и подружниците (“во понатамошниот текст “Групата”), составени од консолидираниот извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2015 година, и консолидираниот извештај за сеопфатната добивка, консолидираниот извештај за промените во капиталот, и консолидираниот извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 40.

Одговорност на Раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на консолидирани финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во консолидираните финансиски извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во консолидираните финансиски извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на консолидираните финансиски извештаи на Групата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Групата.

Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека, консолидираните финансиски извештаи ја презентираат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Групата на ден 31 декември 2015 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

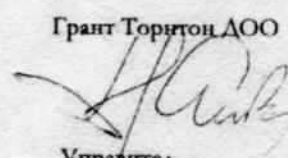
Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Групата е исто така одговорно за изготвување на консолидираниот годишен извештај за работењето на Групата за 2015 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на консолидираниот годишен извештај, со историските финансиски информации објавени во консолидираната годишна сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2015, во согласност со МСР 720, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (Δ) од Законот за Ревизија (Сл.Весник на РМ број 192 од 2015 година).

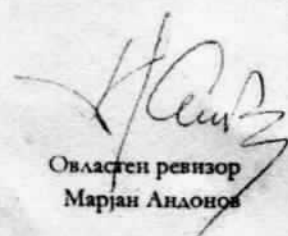
Наше мислење е дека, историските финансиски информации изнесени во консолидираниот годишен извештај за работењето на Групата со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со историските финансиски информации објавени во консолидираната годишна сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2015.

Скопје,
31 март 2016 година

Грант Торнтон ДОО

Управител
Марјан Андонов

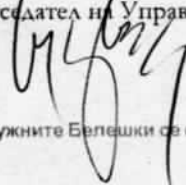

Овластен ревизор
Марјан Андонов

Консолидиран извештај за финансиската состојба

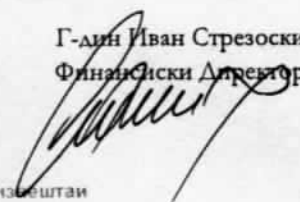
	Бел.	31 декември 2015 000 мкд	31 декември 2014 000 мкд
Средства			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	5	669,122	521,473
Нематеријални средства	6	974	1,043
Финансиски средства расположливи за продажба	8	12,724	11,724
		682,820	534,240
Тековни средства			
Залихи	9	242,611	254,446
Побарувања од купувачи и останати побарувања	10	340,570	314,522
Побарување за данок од добивка		3,429	6,124
Парични средства и еквиваленти	11	75,087	88,309
		661,697	663,401
Вкупно средства		1,344,517	1,197,641
Капитал и обврски			
Капитал			
Акционерски капитал	12	248,771	248,771
Резерви	12	176,432	132,708
Акумулирани добивки		377,687	422,244
Капитал расположлив за сопств.на Матич.Друштво		802,890	803,723
Неконтролирано учество		-	(33,505)
Вкупно капитал		802,890	770,218
Обврски			
Нетековни обврски			
Позајмици со камата	13	202,764	140,614
		202,764	140,614
Тековни обврски			
Позајмици со камата	13	107,456	85,413
Обврски кон добавувачи и останати обврски	14	230,332	192,397
Обврски за данок од добивка		1,075	8,999
		338,863	286,809
Вкупно обврски		541,627	427,423
Вкупно обврски и капитал		1,344,517	1,197,641

Овие Консолидирани финансиски извештаи се одобрени од Управниот Одбор на Матичното Друштво на ден 30 март 2016 година и се потпишани во негово име од:

Г-дин Симон Наумоски,
Претседател на Управен Одбор

Г-дин Иван Стрезоски
Финансиски Директор

Консолидиран извештај за сеопфатната добивка

	Бел.	Година што завршува на	
		31 декември 2015 000 мкд	31 декември 2014 000 мкд
Приходи од продажба	15	1,573,883	1,563,555
Останати деловни приходи	16	75,063	29,966
Потрошени сировини и материјали	17	(941,511)	(899,931)
Набавна вредност на продадени стоки		(32,623)	(47,513)
Трошоци за користи на вработени	18	(260,270)	(262,445)
Депрецијација и амортизација	5,6	(103,806)	(127,807)
Останати деловни трошоци	19	(244,096)	(209,891)
Промена на вредноста на залихите		1,636	5,036
Добивка од работење		68,276	50,970
Финансиски приходи	20	5,042	3,060
Финансиски расходи	20	(14,075)	(12,342)
Финансиски (расходи), нето		(9,033)	(9,282)
Добивка пред оданочување		59,243	41,688
Данок на добивка	21	(7,542)	(11,632)
Нето добивка за годината		51,701	30,056
Останата сеопфатна добивка за годината			
Промена на обј.вред. на фин.с/ва распл.за прод.	8,12	1,000	331
Ефект од преведување на странски валути	12	780	122
		1,780	453
Вкупна сеопфатна добивка за годината		53,481	30,509
Добивка за сопствениците на Матичното Друштво		51,701	36,114
Неконтролирано учество		-	(6,058)
Добивка за годината		51,701	30,056
Вкупна сеопфат.доб.за сопствен.на Матич. Друштво		53,481	36,567
Неконтролирано учество		-	(6,058)
Вкупна сеопфатна добивка за годината		53,481	30,509
Заработувачка по акција	22		
- Основна и разводнета (Денари по акција)		674	470

Консолидиран извештај за промените во капиталот

	Расположливо за сопствениците на Матичното Друштво				Неконтр. учество	(000 мкд) Вкупно
	Акционе рски капитал	Резерви	Акумули рани добивки	Вкупно		
На 01 јануари 2015	248,771	132,708	422,244	803,723	(33,505)	770,218
<i>Трансакции со сопствениците</i>						
Распоред на акумул. добивки (Бел. 12)	-	38,803	(38,803)	-	-	-
Поништување на сопств. акции (Бел. 12)	-	3,270	(3,270)	-	-	-
Откуп на влогови во придружни друштва	-	-	(40,475)	(40,475)	36,158	(4,317)
Загуба од откуп на неконтр. учество	-	-	(2,653)	(2,653)	-	(2,653)
Корекција на грешка	-	(129)	129	-	-	-
Објавени награди на членови на УО	-	-	(6,151)	(6,151)	-	(6,151)
Објавени и исплатени дивиденди (Бел. 12)	-	-	(7,688)	(7,688)	-	(7,688)
<i>Трансакции со сопствениците</i>	-	41,944	(98,911)	(56,967)	36,158	(20,809)
Добивка за годината	-	-	54,354	54,354	(2,653)	51,701
Останата сеопфатна добивка за годината	-	1,780	-	1,780	-	1,780
<i>Вкупна сеопфатна добивка за годината</i>	-	1,780	54,354	56,134	(2,653)	53,481
На 31 декември 2015	248,771	176,432	377,687	802,890	-	802,890
На 01 јануари 2014	248,771	133,808	405,604	788,183	(27,447)	760,736
<i>Трансакции со сопствениците</i>						
Распоред на акумул. добивки (Бел. 12)	-	(205)	205	-	-	-
Откупени сопствени акции (Бел. 12)	-	(1,348)	-	(1,348)	-	(1,348)
Објавени и исплатени дивиденди (Бел. 12)	-	-	(19,679)	(19,679)	-	(19,679)
<i>Трансакции со сопствениците</i>	-	(1,553)	(19,474)	(21,027)	-	(21,027)
Добивка за годината	-	-	36,114	36,114	(6,058)	30,056
Останата сеопфатна добивка за годината	-	453	-	453	-	453
<i>Вкупна сеопфатна добивка за годината</i>	-	453	36,114	36,567	(6,058)	30,509
На 31 декември 2014	248,771	132,708	422,244	803,723	(33,505)	770,218

Консолидиран извештај за паричните текови

	Бел.	Година што завршува на 31 дек.	
		2015 000 МКД	2014 000 МКД
Добивка пред оданочување		59,243	41,688
<u>Прилагодувања за:</u>			
Амортизација и депресијација	5, 6	103,806	127,807
Загуби поради оштетување и отпис на побарувања	19	7,198	3,545
Неотпишана вр.на прод. недвижности, постр.и опрема	19	35,206	2,763
Загуба од откуп на неконтролно учество		2,653	-
Отпис на залихи	19	677	1,244
Вишоци по попис	16	(400)	(1,800)
Кусоци по попис	19	805	-
Приходи од отпис на обврски и примени работи	16	(7,851)	(9,154)
Наплатени претходно отпишани побарувања	16	(277)	(282)
Приходи од продажба на основни средства	16	(63,477)	(2,512)
Приходи од дивиденди	16	(36)	(33)
Преведување на странски валути	12	780	122
Приходи од камати	20	(55)	(798)
Расходи по камати	20	9,823	8,992
Добивка од работење пред промени во операт. капитал		148,095	171,582
<i>Промени во оперативниот капитал:</i>			
Залихи		10,753	220
Побарувања од купувачи и останати побарувања		(32,969)	(5,618)
Побарувања за данок од добивка		2,695	2,320
Девизни средства за акредитиви		30,386	(54,666)
Обврски кон добавувачи и останати обврски		45,741	(56,647)
Обврски за данок од добивка		(7,924)	8,999
Готовина од оперативни активности		196,777	66,190
(Платени) камати		(9,823)	(8,992)
(Платен) данок од добивка		(12,771)	(1,898)
Нето парични приливи од оперативни активности		174,183	55,300
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(286,353)	(105,351)
Набавка на нематеријални средства а		(270)	(1,047)
Приливи од дивиденди		36	33
Приливи од продажба на основни средства		63,477	2,512
Приливи по камати		55	798
Нето парични средства користени во инвестициони активности		(223,055)	(103,055)
Финансиски активности			
Приливи од / (отплата на) позајмици, нето		84,193	13,337
Откупени сопствени акции		-	(1,348)
Откуп на неконтролно учество		(4,317)	-
Исплатени дивиденди и награди на членови на УО		(13,839)	(19,679)
Нето парични средства користени во финансиски активности		66,037	(7,690)
Нето промени кај паричните средства и еквиваленти		17,165	(55,445)
Парични средства и еквиваленти на почетокот		33,642	89,087
Парични средства и еквиваленти на крајот	11	50,807	33,642

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

1 Општи информации

Прехрамбена индустрија ВИТАМИНКА АД Прилеп е Матично Друштво на Групата ВИТАМИНКА АД и подружниците (во понатамошниот текст Групата). Матичното Друштво е акционерско друштво регистрирано во Република Македонија. Седиштето на Групата е во Прилеп на ул.Леце Котески бр.23.

Основна дејност на Групата опфаќа производство и продажба на стоки заширока потрошувачка од прехрамбената индустрија.

Просечниот број на вработени во Групата за годината која завршува на 31 декември 2015 година изнесува 657 вработени (2014: 635 вработени).

Матичното Друштво го претставува мнозинството на Групацијата Витаминка а.д., Прилеп и подружниците. Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2015 и 2014, подружниците учествуваат со помалку од 2% во вкупните приходи и вкупната актива на Групацијата.

Следните табели ги прикажува консолидираните подружници и учеството на Матичното Друштво во нивниот капитал за годината што завршува на 31 декември 2015 и 2014 година:

31 декември 2015	% од учест.	Земја на основање	Валута	Износ во (000 МКД)
Вибро ДОО Прилеп	100%	Македонија	МКД	3,010
Викарди ДОО Битола	100%	Македонија	МКД	47,565
Ведрина 2 ДОО Белград	100%	Србија	ЕУР	309
Витаминка ЕООД Софија	100%	Бугарија	ЕУР	3
				50,887

31 декември 2014

Вибро ДОО Прилеп	75%	Македонија	МКД	231
Викарди ДОО Битола	50%	Македонија	МКД	1,539
Ведрина 2 ДОО Белград	100%	Србија	ЕУР	309
Витаминка ЕООД Софија	100%	Бугарија	ЕУР	3
				2,082

Во текот на 2015 година Друштвото го откупи во целост неконтролното учество и изврши дополнително зголемување во капиталот на Викарди доо, Битола и Вибро доо, Прилеп. Трансакциите се извршени со конверзија на дадените позајмици во износ од 44,488 илјади Денари и дополнително вложување во парични средства во износ од 4,317 илјади Денари.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основи за подготовка

Овие консолидирани финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва ("Службен весник на РМ" бр. 28/2004 ... 88/2015) и Правилникот за водење сметководство ("Службен весник на РМ" бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 2010 година и 107 од 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) вклучувајќи ги и Толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени на 1 јануари 2009 година.

Консолидираните финансиски извештаи се подготвени според концептот на историска вредност освен за финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), доколку постојат, кои се мерат по објективната вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ прифатени и објавени во Република Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Групата да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за консолидираните финансиски извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Овие консолидирани финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2015 и 2014. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари, која е функционална и известувачка валута на Групата, освен доколку не е поинаку наведено. Направени се извесни промени во презентацијата на споредбените информации, со цел усогласување на начинот на презентирање применет на тековните финансиски информации и податоци.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.2 Консолидација

Подружници

Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот на пренесување на контролата до датумот на престанокот на истата. Стекнувањето на подружниците е евидентирано според методот на набавна вредност, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените акции или превземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето. Вишокот на трошокот на стекнувањето над неговата објективна вредност претставува гувил.

Интеркомпаниските трансакции, салда и нереализирани добивки од трансакциите помеѓу деловните субјекти се елиминирани. Нереализираните загуби се елиминирани исто така, освен во случај кога трошокот не може да биде надоместен.

2.3 Деловни комбинации

Групата го применува методот на стекнување во сметководството за деловни комбинации. Пренесениот надомест, од страна на Групата за да стекне контрола на подружница, се пресметува како збир од објективни вредности на пренесените средства, настанатите обврски и сопственичките учества од страна на Групата на датумот на стекнување, кои вклучуваат објективна вредност на средство или обврска кои произлегуваат од превземиот ангажман на надомест. Трошоците за стекнување се признаваат во периодот кога настанале.

Групата признава стекнати средства кои можат да се идентификуваат и претпоставени обврски во деловната комбинација, без оглед на тоа дали тие биле претходно признаени во финансиските извештаи на стекнувачот пред периодот на стекнување. Стекнатите средства и претпоставените обврски обично се мерат по објективна вредност на датумот на стекнување.

Гувилот се евидентира по одделното признавање на нематеријалните средства кои може да се идентификуваат. Гувилот се пресметува како вишок над збирот на а) објективната вредност на пренесениот надомест, б) признатиот износ на неконтролираното учество на стекнувачот и в) објективната вредност на сите постоечки сопственички учества на стекнувачот на датумот на стекнување, над објективни вредности на нето средствата кои може да се идентификуваат на датумот на стекнување. Доколку објективните вредности на нето средствата кои може да се идентификуваат го надминуваат погоре пресметаниот збир, вишокот износ (т.е. добивка направена при поволна набавка) претставува добивка од поволна набавка. Пред признавање на добивка од поволна набавка, стекнувачот треба повторно да процени дали правилно ги идентификувал сите стекнати средства, превземените обврски како и било кои дополнително утврдени средства или обврски идентификувани во текот на процесот на ревидирање, како и на процедурите кои се користени при мерење на износите кои треба да бидат признаени на датумот на стекнување. Добивката треба да му биде припишана на стекнувачот.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.4 Известување по сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства и деловни активности за обезбедување на производи и услуги, кои се подложни на ризици различни од оние кај други деловни сегменти. Географскиот сегмент пак обезбедува производи и услуги во рамки на одредено економско опкружување подложно на ризици различни од оние кај другите географски сегменти.

2.5 Трансакции во странски валути

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари со примена на официјалниот среден девизен курс на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари (Денари) по официјалниот среден курс на Народна Банка на Република Македонија на последниот ден од пресметковниот период. Сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики се прикажани во консолидираниот извештај за сеопфатната добивка како финансиски приходи или расходи за пресметковниот период.

Средните девизни курсеви применети за прикажување на позициите во консолидираниот извештај за финансиската состојба деноминирани во странска валута се следните:

	31 декември 2015	31 декември 2014
1 УСД	56.3744 Денари	50.5604 Денари
1 ЕУР	61.5947 Денари	61.4814 Денари
1 GBP	83.4617 Денари	78.5906 Денари
1 РСД	0.50492 Денари	0.50828 Денари
1 ЦХФ	56.9583 Денари	51.1152 Денари

Резултатите од подружници кои имаат различна валута од валутата за обелоденување, се искажани во валутата за обелоденување како што следи:

- Средствата и обврските се пресметани според средниот курс на датумот на Извештајот на финансиската состојба;
- Приходите и расходите се пресметани со примена на просечниот курс за периодот на известување (освен ако просечниот курс не претставува разумна основа за изразување на кумулативниот ефект на курсевите на денот на трансакцијата, во кој случај е користен курсот на трансакцијата); и
- Курсните разлики произлезени од погоренаведеното се прикажани како посебна ставка во остатокот сеопфатна добивка.

2.6 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавна вредност или по претпоставена набавна вредност намалена за акумулираната депрецијација и резервирањето поради оштетување, доколку постои. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Претпоставената набавна вредност претставува ревалоризирана набавна вредност на одредени ставки на недвижностите, постројките и опремата кои се ревалоризирани во периодите пред 2005 година, по пат на примена на коефициенти за индексирање утврдени од страна на Државниот Завод за Статистика.

Цената на чинење на средствата, изградени во сопствена режија, се состои од трошокот за материјал, директна работна сила и соодветни општи производни трошоци.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Трошоците по камати за позајмици кои се користат за финансирање на изградба на недвижностите, постројките и опремата се капитализираат, за време на периодот кој е потребен да се завршат и подготват средствата за нивно ставање во употреба. Останатите трошоци по основ на позајмици се евидентирани како трошок.

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Групата поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери.

Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во консолидираниот извештај за сеопфатната добивка во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек. Депрецијацијата на останатите ставки на недвижностите и опремата се пресметува правопрпорционално, со цел, да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	20-25 години
Погонска опрема	5-10 години
Останата опрема и моторни возила	2-5 години

Резидуалните вредности на средствата и проценетиот век на употреба се прегледуваат, и доколку е потребно се корегираат, на секој датум на известување. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ.

- Приходите или расходите поврзани со отуѓувања се одредуваат по пат на споредба на приливите со евидентираните износ. Разликите се вклучени во консолидираниот извештај за сеопфатната добивка во периодот кога настануваат.

2.7 Нематеријални средства

Нематеријални средства стекнати од страна на Друштвото, со дефиниран век на употреба, се мерат според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби од оштетување.

Последователните набавки се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Нематеријални средства (продолжува)

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи, контролирани од страна на Друштвото и кои најверојатно ќе создадат економски користи што ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи правопрпорционална метода во текот на период од пет години.

2.8 Оштетување на нефинансиските средства

Недвижностите, постројките и опремата, како и нематеријалните средства се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се поврати. Секогаш кога евидентираните износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од оштетување. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни готовински приливи што се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за поединечни средства или, ако е тоа невозможно, за целата група на средства која генерира готовина.

2.9 Финансиски средства

Групата ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, финансиски средства кои се чуваат до доспевање, кредити и побарувања и финансиски средства расположливи за продажба. Раководството ги класифицира своите вложувања во моментот на нивното првично признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски средства наменети за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел да се продаде во краток рок. Средствата во оваа категорија се класифицираат како тековни средства. Со состојба на 31 декември 2015 и 2014 година Групата нема класифицирано средства во оваа категорија.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Вложувања чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Групата има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Со состојба на 31 декември 2015 и 2014 година Групата нема класифицирано средства во оваа категорија.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на известување. Кредитите и побарувањата на Групата на датумот на известување се состојат од побарувања од купувачи, побарувања за дадени позајмици и останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи, кои се креирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Тие се вклучени во нетековни средства освен ако раководството нема намера да го отуѓи вложувањето во рок од 12 месеци од датумот на известување.

Признавање и мерење на финансиски средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Групата има обврска да го купи или продаде средството. Финансиските средства кои се признаваат според објективна вредност преку добивки или загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Групата ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се последователно евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

Сите финансиски средства кои не се признаваат според објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат по нивната објективна вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Добивките или загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка како останати нето добивки / загуби во периодот кога настануваат. Приходите од дивиденди од финансиските средства преку добивки и загуби се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка како дел од останатите приходи во моментот кога Групата има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Промените на објективната вредност на монетарните и не-монетарните вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаени во останатата сеопфатна добивка.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Кога хартиите од вредност класифицирани како расположливи за продажба се продаваат или се оштетени, акумулираната корекција на објективната вредност признаена во капиталот се вклучува во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност. Каматите од средствата расположливи за продажба, пресметани врз основа на ефективната каматна стапка се признаваат во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка како финансиски приходи. Приходи од дивидени од финансиските средства расположливи за продажба се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка како дел од останатите приходи во моментот кога Групата има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

Оштетување на финансиски средства

а. Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на консолидираниот Извештај за финансиска состојба, Групата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради оштетување се евидентира само ако постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Како докази за оштетување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и камата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загубата.

За категоријата кредити и побарувања износот на загубата поради оштетување претставува разлика помеѓу евидентираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентираниот износ на средството се намалува и износот на загубата истовремено се признава во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка. Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од оштетување. На пример, Групата може да го измери оштетувањето на средството врз основа на објективната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена.

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

б. Финансиски средства расположливи за продажба

На секој датум на консолидираниот Извештај за финансиска состојба, Групата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. За должнички хартии од вредност, Групата ги користи критериумите наведени во подточка (а). Кај сопственички хартии од вредност расположливи за продажба, значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на хартиите од вредност под нивната набавна вредност претставува индикатор дека средството е оштетено. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради оштетување претходно признаена во консолидираниот Извештај за финансиската состојба, се отстранува од капиталот и се признава во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

Загубите поради оштетување признаени во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка за вложувањата во инструменти на капиталот не се корегираат преку консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

Доколку во некој последователен период објективната вредност на должничките инструменти евидентирани како финансиски средства расположливи за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со некој настан по датумот на евидентирањето на оштетувањето во добивките или загубите, претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка.

2.10 Пребивање на финансиските инструменти

Финансиските средства и обврски се пребиваат и нето вредноста се презентира во Извештајот за финансиска состојба, кога постои законско извршно право за пребивање на признаените вредности и постои можност да се порамнат на нето основа или пак истовремено да се реализираат средствата и подмират обврските.

2.11 Залихи

Залихите се вреднувани по пониската помеѓу набавната и нето реализационата вредност. Нето реализационата вредност претставува продажна вредност во секојдневниот тек на работата, намалена за трошоците за завршување, маркетинг и дистрибуција. Трошокот на материјалите и резервните делови се утврдува користејќи ја методата на пондериран просек и вклучува трошоци направени за нивна набавка, достава до постоечката локација и состојба на употреба. Трошокот на производите и производството во тек вклучува и соодветен дел на општи трошоци врз основа на нормалниот оперативен капацитет.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.12 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувања од купувачите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени стоки во нормалниот тек на работењето. Доколку наплатата на побарувањата се очекува за една или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг), побарувањата се класифицирани како тековни средства. Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни побарувања.

Побарувањата од купувачи иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради оштетување. Резервирање поради оштетување се признава кога постои објективен доказ дека Групата нема да може да ги наплати сите доспеани побарувања според нивните оригинални услови на плаќање.

Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени. Значајните должници се тестираат за оштетување на индивидуална основа. Останатите побарувања со слични карактеристики на кредитен ризик се проценуваат групно.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентирираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство.

Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентирираниот износ на средството се признавање на поврзаните загуби преку сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот консолидиран Извештај за сеопфатната добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка во консолидираниот извештај за сеопфатната добивка.

2.13 Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања кои доспеваат во периоди не подолги од 3 месеци од датумот на стекнување.

2.14 Капитал, резерви и акумулирани добивки

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани како намалување, нето од данокот, на приливите од емисиите.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Капитал, резерви и акумулирани добивки (продолжува)

(в) Собствени акции

Кога Групата откупува свој акционерски капитал, платените надомести се одземаат од вкупниот акционерски капитал како собствени акции се додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надомести се вклучуваат во акционерскиот капитал.

(г) Резерви

Резервите, кои се состојат од ревалоризациони, задолжителни и резерви за собствени акции се создадени во текот на периодите врз основа на добивки/загуби од ревалоризација на материјалните средства и финансиските средства расположливи за продажба, во случајот со ревалоризациони резерви како и по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Групата.

(д) Акумулирани добивки

Акумулираните добивки ги вклучуваат задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

2.15 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман.

Сите финансиски обврски на датумите на известување се класифицирани како финансиски обврски по амортизирана набавна вредност и истите се состојат од обврски спрема добавувачи и позајмици и обврски по финансиски наем.

Обврски кон добавувачи

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските се евидентираат како тековни доколку плаќањето на истите се изврши во рок една година или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг). Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни обврски.

Обврските кон добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност намалена за трошоците на трансакција и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакција. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски обврски (продолжува)

Надоместоците кои се плаќаат за воспоставување на кредитни линии се признаваат како трошок за трансакцијата на позајмицата доколку постои веројатност дека дел или целата линија ќе се повлече. Во овој случај, надоместокот се одложува до моментот на повлекувањето. Доколку не постои доказ дека ќе се повлече одреден дел или сите кредитни линии, надоместокот се капитализира како однапред извршени плаќања за ликвидност и се амортизира за периодот на аранжманот. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Групата има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци по датумот на Извештајот за финансиската состојба.

2.16 Трошоци за позајмување

Општите и посебните трошоци за позајмици директно поврзани со стекнување, изградба или производство на квалификувани средства, кои претставуваат средства за кои е потребен значителен период на време да се подготват за нивната наменска употреба или продажба, се додаваат на набавната вредност на тие средства, до моментот кога средствата се значително подготвени за нивната наменска употреба или продажба.

Приходите од вложувања стекнати од привремена инвестиција на специфични обврски по кредити каде се очекуваат трошоците за квалификувани средства се одземаат од трошоците за позајмување кои можат да се квалификуваат за капитализација.

Сите останати трошоци за позајмици се признаени во добивки или загубите во периодот во кој настанале.

2.17 Наем

Групата признава постоење на договор за наем врз основа на суштината на договорот во зависност од тоа дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Групата како закупец

Финансиски наем е тековен закуп на средство кој на Групата суштински му ги пренесува ризиците и бенефитите поврзани за сопственоста на предметот на наем. Закупените средства се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по нивната објективна вредност или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните наем плаќања. Наем плаќањата се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на наем обврските со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот. Капитализираните средства за наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот работен век на средството или според наем периодот, ако не постои реална сигурност дека Групата ќе стекне сопственост над средството до крајот на наем периодот. Групата нема класифицирани средства во оваа категорија.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Наем (продолжува)

Исплатите на оперативен наем се признаваат како трошок на правопрпорционална основа во текот на наем периодот. Поврзаните трошоци како што се трошоци за одржување и осигурување се признаваат во периодот на нивното настанување.

Групата како закуподавач

Наемот каде Групата суштински ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договорите за оперативен наем во консолидираниот извештај за финансиска состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како добивки / загуби во текот на наем периодот на иста основа како приход од наемнини. Непредвидените наемнини се признаваат како приход во периодот во кои се јавиле. Однапред платените наемнини се признаваат како одложен приход.

2.18 Тековен и одложен данок на добивка

Трошокот за данок на добивка за известувачкиот период претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Тековен данок на добивка

Во периодот помеѓу 01 јануари 2009 заклучно со 31 декември 2013 година, тековниот данок на добивка по стапка од 10% се плаќаше на износот на дистрибуираната добивка за дивиденди на правни лица - нерезиденти и на физички лица, како и на непризнаените трошоци за даночни цели, корегирани за даночниот кредит и други даночни ослободувања.

Во текот на 2014 година беше донесен нов закон за данок на добивка применлив за даночните периоди почнувајќи од 01 јануари 2014, според кој основа за пресметка и плаќање на тековниот данок на добивка по стапка од 10% претставува добивката пред оданочување утврдена во Извештајот за сеопфатна добивка, корегирани за одредени помалку искажани приходи и непризнаени трошоци за даночни цели, даночниот кредит како и други даночни ослободувања. Правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби утврдени во тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Одложен данок на добивка

Одложен данок на добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен трошок се користат тековните важечки даночни стапки.

Одложениот даночен трошок се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот. Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка. Со состојба на 31 декември 2015 и 2014 година Друштвото нема евидентирано одложени даночни обврски односно средства.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.19 Надомести за вработените

Придонеси за пензиско осигурување

Групата има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во првиот и вториот пензиски столб кои се одговорни за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Групата признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Групата има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Обврски при пензионирање на вработените

Групата, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ еднаков на двомесечна просечна плата. Групата нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за консолидираните финансиски извештаи.

2.20 Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во Извештајот за финансиската состојба.

2.21 Резервирања

Резервирање се признава кога Групата има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.22 Признавање на приходите и расходите

Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест, односно надоместот што треба да се прими за продадените производи и стоки односно обезбедените услуги, нето од данокот на додадена вредност и евентуално одобрените продажни попусти. Приходите се признаваат кога сумата од приходите може прецизно да се измерат и се очекува дека економските користи од извршената трансакција ќе има прилив во Групата, кога направените трошоци или идни трошоци може прецизно да се измерат и се исполнети критериумите за различните активности на Групата.

Приходи од продажба

Продажба на големо

Приходот од продажба на стоки се признава во моментот на испорака до корисникот, кога корисникот ги прифаќа стоките, а наплатливоста на поврзаните побарувања е разумно обезбедена.

Продажба на мало

Приходот од продажба на стоки се признава во моментот на продажба на корисникот. Приходите од продажба на мало вообичаено се во готовина или со кредитна картичка. Евидентираните приходи се бруто износот на приходите од продажбата, вклучувајќи ги и обврските по провизии за кредитни картички за трансакцијата. Тие провизии се евидентирани како трошоци за дистрибуција.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Приходи од наемнини

Приходи од наемнини на средства под оперативен наем се признаваат во добивките и загубите на правопрпорционална основа во текот на наем периодот. Непредвидените наемнини, доколку ги има, се признаваат како интегрален дел од вкупните приходи од наемнини во текот на наем периодот.

Финансиски приходи и трошоци

Финансиските приходи се признаваат на временска основа која го одразува ефективниот принос на средствата.

Финансиските трошоци се состојат од трошоци за камата на обврските по позајмици и трошоци за камата на задолжени плаќања. Трошоците за позајмици се признаваат во добивки или загуби со користење на методот на ефективна камата.

Приходи од дивиденди

Приходот од дивиденди се признава кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Бепешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Признавање на приходите и расходите (продолжува)

Пребивање на приходите и расходите

Во текот на своето редовно работење, Групата учествува во други трансакции кои не генерираат приходи, туку се инцидентни во однос на главните активности кои генерираат приходи. Групата ги презентира резултатите од таквите трансакции преку пребивање на секој приход со соодветните расходи кои произлегуваат од истата трансакција, кога ова презентирање ја одразува суштината на трансакциите или настаните.

2.23 Распределба на дивиденди

Распределбата на дивиденди на акционерите на Групата е евидентирана како обврска во консолидираните финансиски извештаи во периодот кога тие се одобрени од акционерите на Групата.

2.24 Превземени и неизвесни обврски

Не се евидентирани неизвесни обврски во консолидираните финансиски извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во консолидираните финансиски извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.25 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Трансакциите на Групата со поврзани субјекти се однесуваат на трансакциите во редовниот тек на работењето.

2.26 Настани по датумот на известување

Настаните по завршетокот на годината кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на субјектот на денот на известување (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во консолидираните финансиски извештаи. Настаните по завршетокот на годината за кои не може да се врши корегирање се прикажуваат во белешките во случај кога се материјално значајни.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)

3 Управување со финансиски ризици

3.1 Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Групата се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи ризик од кредитирање и ризиците поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Групата се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Групата.

Управувањето со ризици на Групата го врши Раководството на Матичното Друштво и подружниците врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, ризикот од кредитирање, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

3.2 Кредитен ризик

Групата нема значителна концентрација на кредитен ризик поради големиот број на клиенти и нивните различни профили кои се во различни индустрии и региони од земјата и странство. Групата има политики со цел да обезбеди дека продажбата на производи и услуги се врши на клиенти со соодветна кредитна историја. Групата има политики кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти.

Максималната изложеност на Групата на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датата на консолидираниот извештај на финансиската состојба, кои се прикажани во следната табела:

	2015 (000 мкд)	2014 (000 мкд)
Класи на финансиски средства - евидентирана вредност		
Финансиски средства распол.за продажба	12,724	11,724
Побарувања од купувачи, нето	239,368	248,515
Парични средства и еквиваленти	75,087	88,309
	327,179	348,548

3.3 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Групата, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.

Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Групата (во 000 мкд).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Ризик од ликвидност (продолжува)

	31 декември 2015			Вкупно
	До 12 месеци	1 до 2 години	2 до 5 години	
Обврски кон добавувачи	182,886	-	-	182,886
Позајмици со камата	105,730	67,739	132,444	305,913
Обврски за финансиски наем	1,726	494	2,087	4,307
	290,342	68,233	134,531	493,106

	31 декември 2014			Вкупно
	До 12 месеци	1 до 2 години	2 до 5 години	
Обврски кон добавувачи	129,340	-	-	129,340
Позајмици со камата	85,413	71,720	68,894	226,027
	214,753	71,720	68,894	355,367

3.4 Пазарни ризици

Ризик од курсни разлики

Групата има деловни активности на меѓународните пазари, и е изложена на ризик од курсни разлики кој се јавува од изложеноста кон различни валути, посебно во однос на Еврото и Доларот. Групата не користи инструменти за обезбедување од ризик од курсни разлики. Раководството на Групата е одговорно за одржување на соодветна нето позиција за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Групата деноминирани во странски валути е како што следи (000 мкд):

	2015	2014
Средства		
ЕУР	197,004	195,497
УСД	4,335	3,394
РСД	25,503	22,769
	226,842	221,660
Обврски		
ЕУР	343,984	253,852
УСД	-	56
ГБП	6	-
РСД	4130	4,611
ЦХФ	23	-
	348,143	258,519

Анализа на сензитивноста на странски валути (000 мкд)

	Промени во		2015	2014
	2015	2014		
ЕУР	1%	1%	(1,470)	(584)
УСД	5%	5%	217	167
ГБП	5%	5%	-	-
РСД	5%	5%	1,069	908
ЦХФ	5%	5%	1	-
Нето			(183)	491

Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 1% или 5% соодветно. Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали/зголеми својата вредност во однос на странските валути за +/- 1% или +/- 5%.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Ризик од каматни стапки врз готовинските текови и објективната вредност

Групата е изложена на ефектите на флукуациите на пазарните каматни стапки врз неговата финансиска состојба и готовински текови. Раководството на Групата е во најголема мерка одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност. Флукуациите во пазарните каматни стапки, според кои средствата се позајмени, може да имаат обратен ефект врз успешноста во финансирањето на Групата. Во исто време, Групата нема пласирања на своите средства во орочени депозити и високо ликвидни хартии од вредност, кои носат дополнителен приход од камата.

	2015 000 мкд	2014 000 мкд
Финансиски средства		
Некаматносни		
Финансиски средства распол. за продажба	12,724	11,724
Побарувања од купувачи, нето	239,368	248,515
Готовина во благајна	323	58
Девизни акредитиви во домашни банки	24,280	54,667
	276,695	314,964
Каматносни		
<i>Со фиксна каматна стапка</i>		
Парични средства и еквиваленти	437	9,243
<i>Со променлива каматна стапка</i>		
Парични средства и еквиваленти	50,047	24,341
	50,484	33,584
	327,179	348,548
Финансиски обврски		
Некаматносни		
Обврски кон добавувачи	182,886	129,340
	182,886	129,340
Каматносни		
<i>Со фиксна каматна стапка</i>		
Позајмици со камата	11,591	16,471
<i>Со променлива каматна стапка</i>		
Позајмици со камата	298,629	209,556
	310,220	226,027
	493,106	355,367

Анализа на сензитивноста на каматни стапки (000 мкд)

	Нето износ	2%	2015 -2%
Со променлива каматна стапка	(248,582)	(4,972)	4,972
	Нето износ	2%	2014 -2%
Со променлива каматна стапка	(185,215)	(3,704)	3,704

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2%.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.5 Ризик при управување со капитал

Целите на Групата при управување со капиталот се овозможување на Групата да продолжи со понатамошна континуирана работа со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот за намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да се одржи или прилагоди структурата на капиталот, Групата може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства за да го намали долгот.

Показател на задолженост

Структурата на изворите на финансирање на Групата се состои од обврски, кои ги вклучуваат позајмици обелоденети во Белешка 14, пари и парични еквиваленти и главнина, која се состои од уплатен капитал, ревалоризациони резерви, останати резерви и акумулирана добивка.

Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос со вкупниот капитал. Нето обврските по позајмици се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следи (000 МКД):

	2015	2014
Позајмици со камата	310,220	226,027
Парични средства и парични еквиваленти	(75,087)	(88,309)
Нето обврски	235,133	137,718
Капитал	802,890	770,218
	29%	18%

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.6 Проценка на објективна вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.6.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Консолидираниот извештај за финансиската позиција се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи (во илјади Денари):

2015	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски средства расположливи за продажба	12,072	-	652	12,724
2014	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски средства расположливи за продажба	11,072	-	652	11,724

Финансиските средства расположливи за продажба се состојат од учества во капиталот на домашни и странски правни субјекти (види Бел.8).

Согласно податоците од табелата погоре во текот на разгледуваните периоди нема промени на финансиските средства категоризирани во ниво 3. Промените во финансиските средства категоризирани во ниво 1 се објавени во Белешката 8.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Проценка на објективна вредност (продолжува)

3.6.2 Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективна вредност
Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вр.		Објективна вр.	
	2015	2014	2015	2014
Средства				
Побарувања од купувачи, нето	239,368	248,515	239,368	248,515
Парични средства и еквиваленти	75,087	88,309	75,087	88,309
Вкупни средства	314,455	336,824	314,455	336,824
Обврски				
Позајмици со камата	310,220	226,027	310,220	226,027
Обврски кон добавувачи	182,886	129,340	182,886	129,340
Вкупни обврски	493,106	355,367	493,106	355,367

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради оштетување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност, поради краткорочната доспеаност.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски спрема доверителите и обврски по кредити

Сметководствената вредност на обврските спрема доверителите соодветствува на нивната објективна вредност, поради нивната краткорочната доспеаност односно материјално незначајна чувствителност на промената на каматните стапки.

Објективната вредност на обврските по кредити со променливи каматни стапки е приближна на нивната сметководствена вредност поради прилагодувањето на каматните стапки за конкретните финансиски обврски со пазарните каматни стапки за слични инструменти. Објективната вредност на кредитните линии коишто се регулирани со посебни услови и за кои на пазарот нема други финансиски инструменти со исти или слични карактеристики е приближна на нивната сметководствена вредност.

4 Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Групата, опишани во Белешка 3 кон овие консолидирани финансиски извештаи, од Раководството на Групата се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентирани износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засноваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во проценките

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Оштетување кај финансиски средства

Оштетување на побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања

Групата пресметува оштетување за побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради оштетување за побарувањата од купувачи, дадените позајмици и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2015 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираниите вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5.

Залихи

Залихи се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При проценката на нето реализационата вредност ги зема предвид најобјективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени проценките.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Значајни сметководствени проценки (продолжува)

Објективна вредност на финансиски средства

Доколку пазарот на финансиски инструмент не е активен, Раководството ја утврдува објективната вредност со користење техники за проценка. Во примената на техниките за проценка, Раководството прави максимално искористување на пазарните инпути, и користи проценки и претпоставки кои се, колку што е можно, во согласност со податоците кои учесниците на пазарот ќе ги користат при определување на цената на инструментот. Во случај каде овие податоците не се видливи, Раководството ги проценува претпоставките на учесниците на пазарот при определување на цената на финансискиот инструмент. Овие проценки можат да се разликуваат од реалните цени кои можат да се постигнат во трансакција извршена под комерцијални услови на датумот на известување.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продојжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5 Недвижности, постројки и опрема

	Земјиште и градежни објекти	Опрема и останати средства	Аванси за, и инвест. во тек	Вкупно
Набавна вредност				
На 01 јануари 2014				
Набавки	524,032	814,397	6,981	1,345,410
Продажби	36,922	65,138	3,291	105,351
Преведување на странски валути	-	(4,935)	-	(4,935)
На 31 декември 2014	560,954	875,840	10,272	1,447,066
Акумулирана депрецијација				
На 01 јануари 2014				
Продажби	176,427	623,186	-	799,613
Депрецијација за годината	-	(2,172)	-	(2,172)
Преведување на странски валути	20,520	106,708	-	127,288
На 31 декември 2014	196,947	728,646	-	864
Сегашна сметководствена вредност				
На 31 декември 2014	364,007	147,194	10,272	521,473
Набавна или ревалоризирана вредност				
На 01 јануари 2015				
Набавки	560,954	875,840	10,272	1,447,066
Продажби	132,648	148,143	5,562	286,353
Расходување	(41,102)	(9,682)	-	(50,784)
Преведување на странски валути	-	(3,343)	-	(3,343)
На 31 декември 2015	652,500	1,010,907	15,834	1,679,241
Акумулирана депрецијација				
На 01 јануари 2015				
Продажби	196,947	728,646	-	925,593
Расходување	(9,059)	(6,519)	-	(15,578)
Депрецијација за годината	-	(3,343)	-	(3,343)
Преведување на странски валути	21,538	81,929	-	103,467
На 31 декември 2015	209,426	800,693	-	(20)
Сегашна сметководствена вредност				
На 31 декември 2015	443,074	210,214	15,834	669,122

Продажби

Во текот на 2015 година, Групата продале дел од своите недвижности, постројки и опрема за износ од 63,477 илјади Денари (2014: 2,512 илјади Денари) (Белешка 16), чија нето евидентирана вредност изнесува 35,206 илјади Денари (2014: 2,763 илјади Денари) признаена во тековните расходи (види Белешка 19).

Залог врз недвижности, постројки и опрема

Со состојба на 31 декември 2015 година Групата има заложено дел од недвижностите, постројките и опремата кој се состои од хали, магацини, деловен простор и опрема, чија проценета вредност е утврдена на износ од 9,500,000 ЕУР (денарска противвредност од 585,150 илјади Денари) за одобрените кредити од домашни и странски финансиски институции (види Белешка 13 и 23).

Велешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

6 Нематеријални средства

Компјутерски софтвер	Набавна вредност	Акумулирана амортизација	Нето евид.вредност
На 01 јануари 2014	1,555	(1,040)	515
Набавки	1,047	-	1,047
Амортизација за годината	-	(519)	(519)
На 31 декември 2014	2,602	(1,559)	1,043
На 01 јануари 2015	2,602	(1,559)	1,043
Набавки	270	-	270
Амортизација за годината	-	(339)	(339)
На 31 декември 2015	2,872	(1,898)	974

7 Финансиски средства и обврски по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Групата признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

	Кредити и побарувања	Расположливи за продажба	Вкупно
31 декември 2015			
Средства			
Влож.во харт.од вред.и учество во капитал	-	12,724	12,724
Побарувања од купувачи, нето	239,368	-	239,368
Парични средства и еквиваленти	75,087	-	75,087
	314,455	12,724	327,179
		Останати фин. обв.по ам.наб.вред.	Вкупно
Обврски			
Позајмици со камата и обв.по фин.наем		310,220	310,220
Обврски кон добавувачи		182,886	182,886
		493,106	493,106
	Кредити и побарувања	Расположливи за продажба	Вкупно
31 декември 2014			
Средства			
Влож.во харт.од вред.и учество во капитал	-	11,724	11,724
Побарувања од купувачи, нето	248,515	-	248,515
Парични средства и еквиваленти	88,309	-	88,309
	336,824	11,724	348,548
		Останати фин. обв.по ам.наб.вред.	Вкупно
Обврски			
Позајмици со камата и обв.по фин.наем	-	226,027	226,027
Обврски кон добавувачи	-	129,340	129,340
	-	355,367	355,367

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

8 Финансиски средства расположливи за продажба	2015	2014
Вложувања во хартии од вредност и учества во капиталот во домашни и странски правни субјекти	12,724	11,724
	12,724	11,724
Котирани	12,072	11,072
Некотирани	652	652
	12,724	11,724

Движењето на сметката на вложувања во подружници на 2015 и 2014 година е како што следи:

	2015	2014
На 01 јануари	11,724	11,393
Промени во објективната вредност:		
-Признаени во останата сеопфатна добивка (Бел. 12)	1,000	331
На 31 декември	12,724	11,724

Промени во објективната вредност на вложувањата

На 31 декември 2015 и 2014 година Групата изврши повторна процена на евидентираниите вредности на своите вложувања во хартии од вредност и удели во капиталот, по пат на нивна споредба со цените на котација на Македонската Берза на Хартии од Вредност на датумот на известување.

Врз основа на спроведената процена, Групата изврши корекција (зголемување) на евидентираниата вредност на вложувањата до нивната објективна вредност, за износ од 1,000 илјади Денари (2014: 331 илјади Денари) и истиот е признат како останата сеопфатна добивка.

9 Залихи	2015	2014
Трговски стоки	6,937	6,880
Ситен инвентар и резервни делови	79,853	75,160
Готови производи	38,625	39,179
Материјали	117,196	133,227
	242,611	254,446

10 Побарувања од купувачи и останати побарувања	2015	2014
Побарувања од купувачи		
Домашни купувачи	90,770	109,895
Странски купувачи	163,992	147,093
	254,762	256,988
Намалено за: резервирања за оштетувања	(15,394)	(8,473)
	239,368	248,515
Останати тековни побарувања		
Побарувања за ДДВ	23,305	35,341
Аванси	64,557	29,260
Побарувања за дадени депозити	6,478	-
Побарувања од вработени	1,218	510
Однапред платени трошоци	5,612	262
Останати побарувања	32	634
	101,202	66,007
	340,570	314,522

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Старосна структура и квалитет на портфолиото на побарувањата

Салдото на побарувањата од купувачите на датумот на известување може да се анализира според следниве категории на кредитен ризик:

31 декември 2015	Недоспеани неоштетени	Доспеани неоштетени	Оштетени	Вкупно
Набавна вредност	106,681	132,687	15,394	254,762
Исправка на вредност	-	-	(15,394)	(15,394)
Нето евидентирана вредност	106,681	132,687	-	239,368

31 декември 2014

Набавна вредност	85,327	163,188	8,473	256,988
Исправка на вредност	-	-	(8,473)	(8,473)
Нето евидентирана вредност	85,327	163,188	-	248,515

Со состојба на 31 декември 2015 и 2014 година старосната структура на доспеаните неоштетени побарувања е како што следува:

	2015	2014
Од 1 - 3 месеци	98,387	98,033
Од 3 - 6 месеци	11,463	17,695
Од 6 - 12 месеци	19,225	45,840
Над 1 година	3,612	1,620
	132,687	163,188

Резервирање поради оштетување и отписи поради ненаплатливост

Движењето на сметката на резервирањата од оштетувања на побарувања од купувачи во текот на 2015 и 2014 година е како што следи:

	2015	2014
На 01 јануари	8,473	5,492
Тековен расход од оштетување (Бел. 19)	7,198	3,263
Наплатени претходно отпишани побарувања (Бел.16)	(277)	(282)
На 31 декември	15,394	8,473

Во текот на 2014 година Групата изврши директен отпис на ненаплатливи побарувања во износ од 282 илјади Денари (Белешка 19).

II Парични средства и еквиваленти

	2015	2014
Денарски сметки кај домашни банки	11,477	4,715
Готовина во благајна	323	58
Девизни сметки кај домашни банки	38,570	19,626
Краткорочни орочени денарски депозити	437	9,243
Вклучено во Извештајот за паричниот тек	50,807	33,642
Девизни средства за отплата на акредитиви	24,280	54,667
	75,087	88,309

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

12 Капитал

Акционерски капитал

На 31 декември 2015 и 2014 година акционерскиот капитал на Групата изнесува 248,771 илјади Денари, (денарска противвредност на 4,048,999 Евра). Истиот е поделен на 76,720 запишани и во целост платени обични акции (2014: 77,330 обични акции со номинална вредност од 52.78 Евра по акција (2014: 52.36 Евра по акција). Промените во акционерскиот капитал во текот на 2015 и 2014 година се како што следи:

	Број на акции			Износ (во 000 мкд)		
	Во оптек	Сопствени	Вкупно	Во оптек	Сопствени	Вкупно
01 јан. 2014	76,946	384	77,330	247,536	1,235	248,771
(Откуп) на акции	(226)	226	-	(727)	727	-
31 дек. 2014	76,720	610	77,330	246,809	1,962	248,771
01 јан. 2015	76,720	610	77,330	246,809	1,962	248,771
Поништување на сопствени акции	-	(610)	(610)	-	(1,962)	(1,962)
Зголемување на номинал.вредност	-	-	-	1,962	-	1,962
31 дек. 2015	76,720	-	76,720	248,771	-	248,771

Резерви

Движењето на сметките на резервите во текот на 2015 и 2014 година е како што следи:

	Ревалоризацио ни резерви	Задолжителни резерви	Резерви за сопствени акции	Преведува ње на странски валути	Вкупно
01 јануари 2015	1,811	128,248	2,880	(231)	132,708
Распределба на акумулирани доб.	-	38,803	-	-	38,803
Поништување на сопств.акции	-	-	3,270	-	3,270
Корекција на грешка	-	(129)	-	-	(129)
Преведување на странски валути	-	-	-	780	780
Промена на обј.вред.на влож.(Бел.8)	1,000	-	-	-	1,000
31 декември 2015	2,811	166,922	6,150	549	176,432
01 јануари 2014	1,480	128,453	4,228	(353)	133,808
Откуп на сопствени акции	-	-	(1,348)	-	(1,348)
Распределба на акумулирани доб.	-	(205)	-	-	(205)
Преведување на странски валути	-	-	-	122	122
Промена на обј.вред.на влож.(Бел.8)	331	-	-	-	331
31 декември 2014	1,811	128,248	2,880	(231)	132,708

Дивиденди

Во текот на годината Групата објави дивиденди во износ од 7,688 илјади Денари (2014: 19,679 илјади Денари) вклучително и даноци во износ од 769 илјади Денари (2014: 3,678 илјади Денари).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

13 Позајмици со камата

	2015	2014
Долгорочни позајмици со камата и обв.по фин.наем		
Европска банка за обнова и развој (ЕБРД) во вкупен износ од 2,500,000 ЕУР	92,392	122,963
Европска банка за обнова и развој (ЕБРД) во вкупен износ од 3,000,000 ЕУР со фиксна каматна стапка	175,530	52,259
Алфа Банка во вкупен износ од 70,000 ЕУР	-	1,149
НЛБ Тутунска Банка АД, Скопје во вкупен износ од 700,000 ЕУР	30,707	34,334
Обврски по лизинг договори	2,581	5,355
	301,210	216,060
Намалено за: тековна доспеаност	(98,446)	(75,446)
Вкупно долгорочни позајмици	202,764	140,614
Краткорочни позајмици со камата и обв.по фин.наем		
Обврски по кредитни картички	222	-
Краткорочни позајмици	7,062	9,967
Обврски по лизинг договори	1,726	-
	9,010	9,967
Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	98,446	75,446
Вкупно краткорочни позајмици и теков.доспеаност	107,456	85,413
Вкупно позајмици	310,220	226,027

Доспевањето на долгорочните позајмици е презентирано во Белешката 3.3.

Одобрените позајмици со камата се обезбедени со дел од недвижностите на Групата (види исто Белешки 5 и 23).

14 Обврски кон добавувачи и останати обврски

	2015	2014
Добавувачи		
Домашни добавувачи	144,963	96,904
Странски добавувачи	37,923	32,436
	182,886	129,340
Останати тековни обврски		
Плати, персонален данок и придонеси од плати	21,420	21,258
Обврски за награди на У.О.	-	5,000
Обврски за дополнително одобрени работи	22,081	31,651
Дивиденди	2,423	1,657
Други обврски	1,522	3,491
	47,446	63,057
Вкупно добавувачи и останати обврски	230,332	192,397

15 Приходи од продажба

	2015	2014
Продажба на домашен пазар	914,588	933,400
Продажба на странски пазар	756,087	733,122
Одобрени работи на купувачи	(96,792)	(102,967)
	1,573,883	1,563,555

Продажбите на странски пазари се прикажани како што следува:

	2015	2014
Продажба на странски пазари:		
Балкан	702,032	686,209
Европа	30,570	22,939
Канада и САД	14,680	12,837
Австралија	3,213	3,547
Блиски исток	1,415	1,876
Останати	4,177	5,714
	756,087	733,122

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

16	Останати деловни приходи	2015	2014
	Приходи од продажба на основни средства	63,477	2,512
	Примени работи	5,090	7,665
	Приходи од отпис на обврски	2,761	9,154
	Приходи од наплатени штети	2,208	4,606
	Вишоци по попис	400	1,800
	Наплатени претходно отпишани побарувања (Бел. 10)	277	282
	Примени дивиденди	36	33
	Останато	814	3,914
		75,063	29,966

17	Потрошени сировини и материјали	2015	2014
	Потрошени сировини и материјали	864,923	831,963
	Енергија	46,847	55,094
	Резервни делови	29,741	12,874
		941,511	899,931

18	Трошоци за користи на вработените	2015	2014
	Бруто плати	243,107	243,034
	Останати со закон утврдени надоместоци	17,163	19,411
		260,270	262,445

Останатите задолжителни надоместоци спрема вработените се однесуваат главно на надоместоците за регреси за годишен одмор, отпремнини при пензионирање, разни видови помош и сл.

19	Останати деловни трошоци	2015	2014
	Промоции, реклами и репрезентација	75,253	68,164
	Неотпишана вред. на прод. недвижности, постр. и опрема (Бел. 5)	35,206	2,763
	Транспортни услуги	24,702	16,845
	Останати услуги	23,165	9,111
	Услуги	15,846	7,908
	Трошоци за службени патувања	15,814	13,611
	Трошоци за одржување	14,633	20,397
	Премии за осигурување	7,971	5,341
	Загуби поради оштетување и отпис на побарувања (Бел. 10)	7,198	3,545
	Банкарски и трошоци на платниот промет	4,104	4,590
	Наемнини	3,597	6,066
	Надворешни услуги за изработка на производи	1,765	3,254
	Трошоци за саеми	1,379	-
	Кусоци	805	-
	Отпис на залихи	677	1,244
	Останати расходи од работењето	11,981	47,052
		244,096	209,891

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
 (Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

20 Финансиски приходи и расходи

	2015	2014
Приходи		
Приходи од камати	55	798
Позитивни курсни разлики	4,987	2,262
	5,042	3,060
Расходи		
Расходи по камати	(9,823)	(8,992)
Негативни курсни разлики	(4,252)	(3,350)
	(14,075)	(12,342)
Финансиски (расходи), нето	(9,033)	(9,282)

21 Данок на добивка

	2015	2014
Тековен данок	7,542	11,632
Одложен данок	-	-
	7,542	11,632

Усогласувањето на вкупниот данок на добивка според Извештајот за сеопфатнатата добивка за 2015 и 2014 е како што следи:

	2015	2014
Добивка пред оданочување според извештај за сеопфатна добивка	59,243	41,688
Усогласување за:		
Ефект од консолидациски елиминации	5,046	22,776
Неодбитни трошоци за даночни цели	49,932	51,856
Даночен кредит за реинвестирана добивка	(38,804)	-
Основа за оданочување	75,417	116,320
Даночна стапка – 10%	10%	10%
Данок на добивка	7,542	11,632

22 Заработувачка по акција

Заработувачката по акција (основна и разводнета) е пресметана по пат на делење на добивката која припаѓа на имателите на обични акции, со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на годината.

	2015	2014
Заработувачка за имателите на обич. акции на Матич.Друштво	51,701	36,114
Пондериран просечен број на обични акции во оптек	76,720	76,760
Основна заработувачка по акција (денари по акција)	674	470

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
 (Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

23 Неизвесни и превземени обврски

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2015, судските постапки покренати против Друштвото изнесуваат 1,633 илјади Денари (2014: 1,633 илјади Денари). На датумот на овие финансиски извештаи, не се евидентирани било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судски спорови. Раководството на Групата, редовно ги анализира можните ризици од загуби по основ на тековните судски спорови.

Заложени средства

Со состојба на 31 декември 2015 и 2014 година, Матичното Друштво има заложено дел од своите недвижности и опрема во вредност од Еур 9,500,000 (585,150 илјади Денари), како обезбедување на позајмените средства со камата од финансиските институции, се евидентирани како вонбилансни ставки на датумот на овие финансиски извештаи (види исто Белешки 5 и 13).

Финансиски договорни обврски

Согласно склучениот договор за кредит со ЕБРА, Витаминка а.д Прилеп, во текот на целиот период на отплата на долгот, од Друштвото се бара да ги одржи следните соодветни финансиски показатели:

- а. Показател на задолженост, помалку од 0.6
- б. Показател на тековен коефициент, повисоко од 1.2
- ц. Добивка пред камата и даноци поделени со трошоци за камата повисоко од 3.0
- д. Показател на покриеност на долг, повисок од 1.4

Реалните показатели согласно одредбите од горенаведените договори се следните:

Остварен показател	2015	2014
а. Показател на задолженост	0.23	0.17
б. Показател на тековен коефициент	2.28	2.84
ц. Добивка пред камата и даноци поделени со трошоци за камата	8.72	9.54
д. Показател на покриеност на долг	2.28	4.03

Даночни обврски

Консолидираните финансиски извештаи и сметководствената евиденција на Групата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да произлезат дополнителни даноци и трошоци. Врз основа на проценката на Раководството на денот на овие консолидирани финансиски извештаи не се идентификувани услови за дополнителни потенцијални обврски по тој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во консолидираните финансиски извештаи.

Долгорочни гаранции

Со состојба на 31 декември 2015 година Групата нема денарски и девизни гаранции издадени од страна на банки.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2015
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

24 Известување по сегменти

Деловните активности на Групата се однесуваат на еден оперативен сегмент- производство и продажба на прехранбени производи. Групата остварува приходи од продажба на територијата на Република Македонија и на странски пазари објавени во Белешката 15. Групата не обелоденува подетални информации поврзани со одделните географски сегменти.

25 Трансакции со поврзани субјекти

За потребите на овие консолидирани финансиски извештаи не се идентификувани поврзани страни со кои Групата има трансакции во нормалниот тек од деловното работење. За годината што завршува со 31 декември 2015 вкупните надоместоци за клучен раководен кадар изнесуваат 39,607 илјади Денари (2014: 19,139 илјади Денари).

26 Настани по периодот на известување

По 31 декември 2015 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие консолидирани финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на консолидираните финансиски извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие консолидирани финансиски извештаи.

Прилози

Витамина а.д., Прилеп и подружници

Прилог 1 - Консолидирана Годишна сметка со состојба на и за годината
што завршува на 31 декември 2015

Прилог 2 - Консолидиран Годишен извештај за работењето со состојба
на и за годината што завршува на 31 декември 2015

Grant Thornton

www.grant-thornton.com.mk

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО
НА П. И. „ВИТАМИНКА“ А. Д. ПРИЛЕП
СО ВКЛУЧЕНИ ПОВРАЗНИ ДРУШТВА
ВО 2015 ГОДИНА**

Прехранбената индустрија „Витаминка“ со вклучени поврзани друштва заврши уште една година од своето работење со доволно добри резултати како остварен профит, иако нешто послаб од очекуваниот и планиран за таа 2015-та. Остварен е и вкупен приход од 28.445.377,00 €, добивка во висина од 840.644,00 €, со ангажирани просечно 630 вработени во однос на 586 кои беа во претходната 2014-та, и без изгубен денар, цент, од ненаплатени побарувања.

Работењето на „Витаминка“ во 2015 година беше посебно обележано со реализација на најинтензивните инвестициони вложувања во нејзиното 60-годишно работење. Од есента на 2014-та па сè до крајот на ова полугодие, во фабрикава се вложија околу 7,0 милиони евра, дел во облик на земен кредит директно од ЕБРД - Лондон, дел од сопствено заработените финансиски средства од тековното работење на компанијава во овој временски период, и со користење на целиот износ на средства добиени од продажбата на Хотелот „Бренд“ во Охрид. Со овој потрошен износ на финансиски средства се набави најмодерна линија за припрема на разни квалитети на чоколада со капацитет четири пати поголем од дотогаш постоечкиот која во почетокот на II-то полугодие од минатата година се пушти во редовно производство. Денес на истата се добива извонреден квалитет на разни чоколадни маси за потребите во фабрикава. Во почетокот на 2015-та се потпиша и договор за набавка на комплетно нова фабрика за производство на популарниот, и на широко познат македонски бренд, СТОБИ ФЛИПС-от, со капацитет од 2,5 пати поголем од досега постоечкиот. Опремата пристигна, се монтира, се докажа нејзиниот капацитет, се прими, и од почетокот на мај о.г., ќе се вклучи во редовно производство. Во овие инвестициони активности во целост се обезбеди и градежен простор за набавка на нова мулдинг линија за формирање - производство на чоколада, која линија ќе се набавува, покасно, веројатно по 2-3, или повеќе години. Паралелно со овие активности се прошири капацитетот и на погонот за Чоколадирани производи со капацитет доволен да ги задоволи проширените потреби од тие производи до крајот на оваа година. Истовремено во овој погон се обезбедија, како и за новиот погон за чоколада, врвни услови за работа онакви какви што се бараат по НАССР системот.

Со овие реализирани инвестициони захфати и со реализираните други помали такви захфати на овој план, „Витаминка“ дефинитивно комплетно се припреми да без никакви пречки, од аспект на опрема и воведени системи за квалитет, може да влегува на било кој од пазарите во светот.

2015-та година ќе биде одбележана и по конечното целосно ухедување на линијата за производство на кекси на која доминира производството на „Frutti“

Jaffa мекиот кекс (soft cake) и кексите припремени од интегрални житарици познати под името „Despina“. Уходувањето на ова производство е дело на стручна екипа од лица присутни во фабрикава.

Изминатата 2015 година за „Витаминка“ не беше карактеристична по максималната мобилност само на инвестиционен план. Паралелно со реализација на инвестиции се презедоа и активности за докомплетирање и извесно преусмерување кон подобрување на работата на продажните сектори во компанијата, нивно натамошно стручно доусовршување, со кој чин, со голема сигурност, се очекува да во оваа 2016 година волуменот на продажба на нашите производи да биде приметно зголемен во однос на остварениот во 2015-та, и тоа посебно на странските пазари. Кон овој заклучок се очекува да даде придонес и работата на нашата фирма „Ведрина-2“ која работи на теренот во Србија, во која средувањето на состојбите во незе се во завршна фаза. Генерално оптимизмот за приметно зголемување на пласманот на нашите производи на надворешните пазари произлегува и од извршените интензивни контакти и разработки на дел од пазарите од светот кои ги имавме во последните неколку години.

После подолг временски период на активности, во почетокот на оваа година „Витаминка“ го доби и системот за квалитет - HALAL, со што и формално производите од „Витаминка“ можат без пречка да бидат присутни на било која од земјите од светот со муслиманска вероисповед, со доминантно муслиманско население. „Витаминка“ и досега без никакви пречки беше присутна, со дел од своите производи во тој дел од светот. Со добивањето на овој систем за квалитет засега веќе нема потреба од додатни имплементирања на додатни системи од таа област од причини што нема веќе никаква пречка производите од „Витаминка“ да бидат присутни во било кој дел од светот.

Еден од проблемите со кои денес „Витаминка“ се судира, кој и натаму е присутен во некои од земјите од поблиското опкружување и кој нас нè загрижува, е следниот:

- Додека пазарот во нашава држава е максимално отворен, преплавен со секакви прехранбени производи произведени во скоро сите земји од светот, често такви присутни на нашиот пазар и со несоодветни текст декларации на етикетите на тие производи, нам се повеќе ни се подзатвораат пазарите во некои блиски соседи, од кои прехранбените производи произведени од компании во нив пазарот во Македонија е рај за нив, преку постапки со интензивни барања од трговските компании во тие земји (големи и помали) да за нив произведуваме наши производи во голем број под нивни приватни марки со кој потез од нив се прави да идентитетот на нашата компанија постапно за тој пазар се губи. Вакви потези од нашите, од РМ, трговски компании за странските производители на прехранбени производи како реципроцитет на барањата на нивните трговски фирми, за жал сеуште не е појавен. До кога во Републикава ќе живееме со лажното убедување дека пазарите во светот се целосно слободни, целосно отворени, па и ние така да се

однесуваме? На тие што вака размислуваат потребно е да му се постави следното најпросто прашање за одговор: Каде постои целосно отворен, слободен, нерегулиран, пазар во светот? Во Турција, во Србија, во ЕУ, во.....? Сакаме да ни се посочи само еден таков пример и тоа јавно, за да конечно сватиме што е тоа „слободен пазар“ и како ние, пред сè власта, ќе треба натаму да се однесува на овој план.

Денес живееме во Републикава во време кога ни претстојат вонредни парламентарни избори, во време кога политичката ситуација е сè покомплицирана, и од ден во ден сè повеќе се влошува, кои случувања не ни одат во прилог за остварување на резултати далеку подобри од остварените во 2015-та, макар да остварените во првите 3-4 месеци од оваа 2016 година не се положи од минатогодишните.

Во сите овие случувања некои состојби моментално присутни во фабрикава и на светските пазари, охрабруваат. Работата со далеку поефикасно користење на обртниот капитал во компанијава а од страна на Секторот за набавки е максимално забележително и се случува во период кога потребите на финансиски средства за тековните инвестициони вложувања од сопствени извори сеуште се доста високи.

„Витаминка“ нема да запри со вложувањата. Ќе продолжи да вложува и во проширување на капацитетот на дел од погоните за кои пазарот врши притисок. Ќе продолжи со вложувања во изградбата и проширувањето на магацинскиот простор. Ќе продолжи со вложувања насекаде по погоните кои гарантирано ќе обезбедат: приметно зголемување на продуктивноста во работењето, достабилизирање на квалитетот кај еден помал број на производи и во зафати кои ќе обезбедат поефтино производство. Нема запирање во реализацијата на модернизирањето на производните погони. „Витаминка“ сето тоа и ќе го оствари како што е замислено и договорено.

31. МАРТ 2016 год.
Прилеп

„Витаминка“